

Stap voor stap volledig duurzaam

Een bedrijf of instelling verduurzamen kan op veel manieren. Maar volgens Hilda Feenstra van Local Works steekt The Natural Stepmethode er met kop en schouders boven uit.

Theo Klein

Niet de aarde redden door minder te verbruiken en te vervuilen, maar zo werken en produceren dat de aarde er beter van wordt. Dat is de gedachte achter The Natural Step, een van oorsprong Zweedse methodiek van Karl-Henrik Robèrt.

De kracht van de methode is volgens Hilda Feenstra, contactpersoon van The Natural Step in Noord-Nederland, de integrale aanpak. „Veel bedrijven, gemeenten en instellingen zien de noodzaak van verduurzaming in en maken daar ook werk van. Maar te vaak blijft het hangen in deel oplossingen voor deelproblemen. Neem bijvoorbeeld de populaire People, Planet, Profit-benadering. Die gaat uit van de huidige productie- of werkwijze van een bedrijf of instelling, kijkt wat er niet duurzaam is en probeert daarin verandering te brengen. Bij The Natural Step neemt een bedrijf los van de huidige kennis en situatie zich voor dat het bijvoorbeeld in 2020 100 procent duurzaam is dus geen schade meer toebrengt aan de aarde. Vervolgens wordt daar aan de hand van de vier basisprincipes en handvatten (zie kader - TK) van The Natural Step naartoe gewerkt. Vergelijk het met Kennedy's oproep begin jaren zestig om voor het einde van dat decennium een man op de maan te hebben. Het ontbrak toen aan de techniek en de middelen, maar met man en macht werd gewerkt om dat visioen waar te maken. Had Kennedy gezegd: 'We krijgen ooit een man op de maan en over tien jaar kijken we hoe ver we zijn', dan was het waarschijnlijk bij een mooi plan gebleven."

Een mooi voorbeeld van een Natural Step-toepassing vindt Feenstra Interface, de grootste tapijttegel-fabrikant van de wereld. „Als iets drijft op olie en giftige stoffen, dan is het wel zo'n tapijttegel-fabriek. In 1994 besloot het bedrijf het roer om te gooien aan de hand van The Natural Step-methodiek. Als doel stelde het dat het in 2020 een positieve impact heeft op de aarde. Zelfs bij zo'n

vervuilend bedrijf lijkt die omslag te lukken. Ze hebben niet alleen nu al bijna hun doel bereikt maar het gaat ze daarbij zakelijk ook enorm voor de wind."

Visnetten

Hun verhaal maakt volgens Feenstra het verschil met het doorsnee maatschappelijk verantwoord ondernemen kristalhelder. „Volgens de principes van The Natural Step moet gebruik van nieuwe grondstoffen worden voorkomen. Dat kan vrij simpel met recycling als je productie gelijk blijft. Interface groeide echter fors en had dus behoefte aan meer nylon voor hun tapijttegels. Voorheen betekende dat nieuwe grondstoffen kopen. Nu zochten ze een alternatief. Ze vonden dat in oude nylon visnetten van de Filipijnen. Vissers gooien de versleten exemplaren overboord, dus nog meer grondstof voor de plastic soep in de oceaan. Hergebruik van de netten door Interface had drie effecten: geen gebruik van nieuwe grondstoffen, een schonere zee en een inkomen voor de opruimers van de visnetten. Want nu de oude netten waarde hebben gooien de vissers ze niet meer weg en struinen Filipino's de zee en stranden af op zoek naar die netten."

Volgens Feenstra profiteert elk bedrijf of organisatie van de Natural Step-methode. „Veel duurzame oplossingen werken niet vanuit een integraal concept maar zitten vast in het huidige economisch denken en zetten in op minder slecht doen. Dat is, zeker op termijn, geen oplossing. Je kunt auto's bouwen die 60 procent zuiniger rijden maar als in opkomende economieën de auto gemeengoed wordt, stijgt de vraag naar grondstoffen en neemt de vervuiling per saldo toe. Vaak roept ook de oplossing voor het ene probleem ergens anders weer een nieuw probleem op. The Natural Step doorbreekt dit en maakt je bedrijf of onderneming toekomstbestendig."

Werken volgens de Natural Step betekent volgens Feenstra een voor-sprong op de concurrent. „Toen Interface in de jaren negentig olie als grondstof afzwoer keken de concu-

Inmiddels hebben grote bedrijven als Ikea, Nike en de Zweedse tak van McDonald's The Natural Step geïntroduceerd. Foto: EPA

renten ze meewarig aan. Olie kostte peanuts, met alternatieven was je altijd duurder uit. Nu de olie bijna tien keer zo duur is heeft Interface een gigantische voorsprong op die toentertijd lachende concurrenten." Een vergelijking met het ook zeer duurzaam bekend staande Desso spreekt volgens Feenstra boekdelen. „Op het duurzaamheidsfestival Springtij in september gaven Desso en Interface samen een presentatie. Beide bedrijven zijn voorlopers op het gebied van verduurzaming. Maar bij

Desso stagneert verdere verduurzaming omdat ze werkend vanuit het kringloopdenken al het mogelijke al doen. Interface werkt intussen rustig verder aan hun doel omdat The Natural Step hun een ruimer werk-kader geeft."

McDonald's

Inmiddels hebben grote bedrijven als Ikea, Nike en de Zweedse tak van McDonald's The Natural Step geïntroduceerd. Die staan niet allemaal bekend als kampioenen duurzaam-

heid, erkent Feenstra. „The Natural Step is een proces. Geen enkel bedrijf kan van de ene op de andere dag alles omgooien en volledig duurzaam zijn. Maar dat deze bedrijven met The Natural Step zijn gestart heeft op termijn een enorme impact. Nike bijvoorbeeld heeft heel wat op zijn kerfstok als het gaat om vervuiling en uitbuiting in lagelonenlanden. Maar hoe slechter een bedrijf was, hoe groter het effect van elke stap die het zet om goed te worden.

The Natural Step Dit zijn de basisprincipes

Karl-Henrik Robèrt, oorspronkelijk kankerspecialist, ontwikkelde zijn Natural Step-methode nadat hij beseftte hoe sterk onze cellen en die van planten overvullen en welk effect vervuiling van bodem, lucht en water heeft op alle cellen. Het rapport *Our Common Future* van de Brundtland-commissie uit 1987 maakte hem duidelijk dat onze westerse levenswijze niet alleen onze gezondheid bedreigt maar ook het voortbestaan van de aarde. Mind-er vervuilen en zuiniger omgaan

met grondstoffen bieden volgens hem geen voldoende oplossing. Hij bedacht eerst hoe je zo onduurzaam mogelijk kunt leven. Zo krijg je de structurele oorzaken van onduurzaamheid boven tafel. Van daaruit ontwikkelde hij vier basisprincipes om deze op te lossen. Die principes zijn:

- Voorkom het delven van fossiele brandstoffen en zware metalen
- Vermijd productie en gebruik van giftige stoffen
- Put de natuur niet uit

• Verdeel de rijkdom zo dat elk mens in zijn basisbehoeften kan voorzien

Zijn methode biedt bedrijven en instellingen handvatten om een bedrijf stapsgewijs aan die principes te laten voldoen.

Karl-Henrik Robèrt is de keynote spreker op het 14e Nationaal Sustainability Congres op 21 november.

www.local-works.nl, www.thenaturalstep.nl, www.sustainability-congres.nl

Struisvogels

Column

Baukeliën Koopmans, Millenniumcoördinator T'diel

Tijdens het ontbijt luister ik naar het radiobERICHT over de supertyfoon die over de Filipijnen raast. Extreem weer, als gevolg van de temperatuurstijging, is iets waar we allemaal steeds vaker mee te maken krijgen. Hoeveel wetenschappers zijn er eigenlijk nog nodig om de politiek, zowel landelijk als mondiaal te overtuigen van de ernst van de zaak? Of wachten we de volgende natuurrampen eerst nog af?

In een recent VN-rapport concludeerden 800 (!) wetenschappers dat, als we op de huidige voet doorleven,

we afstormen op een gemiddelde temperatuurstijging van de aarde van vier tot zes graden aan het eind van deze eeuw. Dit betekent dat we 's zomers temperaturen kunnen krijgen van zestig tot tachtig graden. Dat is héél slecht nieuws voor onze kinderen en hun kinderen. Over tweehonderd jaar is de temperatuurstijging ongeveer twaalf graden en is er geen leven meer mogelijk op aarde....

Het doorgronden van deze problematiek valt niet mee. Informatie hierover in Jip-en-Janneke-taal is er bijna niet. Is het te ingewikkeld? Of

We rijden met 130 kilometer per uur op een ravijn af

is de boodschap zo heftig en alarme-rend dat we liever onze kop in het zand steken? Zien we de steeds groter wordende groep wetenschappers als onheilsprofeten? Denken we: na ons de zondvloed, of: wie dan leeft, wie dan zorgt. Of gewoon: ikke, ikke, ikke en de rest kan stikken?

Volgens mij is het eenvoudig. Er is te veel uitstoot van koolstof waar-

door de aarde gevaarlijk opwarmt. De macht van de brandstoffenindustrie is gigantisch, we vragen te veel van de aarde en er ontbreekt wereld-wijd politieke wil om hier echt iets aan te doen.

Natuurlijk: er gebeurt van alles. Op lokaal en individueel niveau wordt aan energiebesparing gedaan. Maar vaak alleen uit financieel oog-punt: het bespaarde geld wordt uitgegeven aan een nieuwe energieslur-pende televisie of een reisje naar de winterzon. Weg milieuwinst. Een ander, veel groter, probleem is dat de ontwikkelingen veel te traag gaan. Er moeten véél sneller, véél grotere stappen gezet worden. De tijd dringt!

Ondertussen moedigt de overheid mensen aan om weer vertrouwen te hebben in de economie, want dan

kan er weer meer geconsumeerd worden. Economische groei lijkt het toverwoord en de hypotheekrente-af-trek een groot probleem. Ik snap het niet.

Om de Nederlandse politiek de goede kant op te krijgen daagt de Stichting Urgenda de staat nu voor de rechter. Ze vraagt de rechter naar de feiten te kijken en te eisen wat nodig is voor een leefbare wereld, nu en in de toekomst. Urgenda-directeur Marjan Minnesma zei hierover: „We rijden met 130 km per uur op een ravijn af. We weten dat het nog een paar honderd meter van ons vandaan is, maar zolang het nog niet exact bekend is hoeveel meter, minderen we nog geen vaart."

Ik zal het proces nauwlettend volgen en hou mijn hart vast.